

ליל שבת קודש פרשת יתרו ה'תש"ם

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"א המדבר מקבלת התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (שמות י"ט) "ויענו כל העם יחדו ויאמרו: כל אשר דבר ה' נעשה, וישב משה את דברי העם אל ה', ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך וכו' ויגד משה את דברי העם אל ה'", והוא תמוה ונפלא מאד, כי מה הם דברי העם שנית, שעליהם נאמר: "ויגד משה את דברי העם", כי לא נמצא בכתוב שום מענה ודברים שהשיבוהו העם שנית אחר מענה הראשון "כל אשר דבר" וכו', ומה זה שוב "ויגד משה את דברי העם אל ה'", אך דע, כי ישראל טענו ואמרו על מה שאמר להם משה לקבל את התורה, ענו הם "כל אשר דבר ה'", כלומר כל אשר ידבר ה' אנו מוכרחים לעשות, כי מאחר שיצא הדיבור מפי ה' לעשות זאת המצוה, הרי אין שום בחירה, והרי אנו מוכרחים במעשינו, וזה "כל אשר דבר ה' נעשה" בודאי, כי אין שום בחירה שלא לעשות, מאחר שיצא מפי ה', ועל זה נאמר תיכף: "וישב משה את דברי העם אל ה'", שהשיב להקדוש ברוך הוא טענת ישראל, מיד השיב לו הקדוש-ברוך-הוא "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך" דיקא, "בעבור ישמע העם בדברי עמך" דיקא, היינו שלא אדבר הדברות רק עמך לבד, כמו שכתוב: "אנכי ה' אלקיך, לא יהיה לך" וכו' וכן כולם, ולא לנוכח לישראל, והם רק ישמעו בדברי עמך, ועל-ידי-זה יהיה להם כח הבחירה לעשות כרצונם, ועל זה נאמר: "ויגד משה את דברי העם אל ה'" היינו שמשה טען את דברי העם אל ה', היינו מה שמענו העם תחילה, טען הוא עתה אל ה' על עצמו, כי תקנת את ישראל שיהיה להם הבחירה, על ידי שלא תדבר רק עמי לבד, אבל את עצמי לא תקנת, כי מעתה לא יהיה לי כח הבחירה מאחר שתדבר עמי, וזה: "ויגד משה את דברי העם אל ה'" היינו מה שדברו העם וטענו תחלה, טען הוא עתה אל ה', כי מה תהא עליו, כי לא יהיה לי בחירה, השיבו ה' "ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר", ולא צוה לו השם יתברך רק שני ימים, 'זמשה הוסיף יום אחד מדעתו' (שבת פ"ז): וכיוון לדעת הקדוש ברוך הוא, כי כן היתה דעתו יתברך, כמו שבאמת לא נתנה תורה עד שלשה ימים, ובזה היה תלוי בחירת משה לקבל את התורה או שלא לקבל, כי לא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה

ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד, לא היה מקבל את התורה, והשם יתברך לא אמר לו רק שני ימים, והוא הבין מדעתו ובחר לו לקבל את התורה והוסיף יום אחד, שעל-ידי-זה היה קבלת התורה, ובוזה היה תלוי עיקר הבחירה של משה במה שהוסיף יום אחד מדעתו, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מדברי רביז"ל אלה יוצא לימוד עצום ונורא מאד בענין אמונת חכמים, כי לפי דברי רביז"ל עיקר כח הבחירה של עם ישראל בקבלת התורה היה בנקודה זו של אמונת חכמים, כי הלא מה ששומעים מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, אין על זה בחירה, בבחינת (שמות י"ט) כל אשר דיבר ה' נעשה, שאנחנו מוכרחים לעשות אשר דיבר ה', ואין לנו על זה שום בחירה, ומה שזה עבודת האדם בלי בחירה? הלא עיקר תכלית העבודה הוא שיהיה לאדם בחירה הפשיית ויבחר בטוב ובחיים אמיתיים, ולכן טענו עם ישראל למשה רבינו שאנחנו לא יכולים לשמוע התורה מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו כדי שלא יתבטל מאתנו הבחירה, רק נשמע כשידבר הקדוש הברוך הוא עמך, ובוזה יהיה לנו בחירה, נמצא שכל עיקר בחירתם של ישראל הוא לשמוע ולקבל את דברי משה רבינו עליו השלום, ולהאמין שכל דבריו הם דברי הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה יזכו לקיים כל מצוות התורה, וכפי שיהיה נקבע בלכם אמונתם במשה רבינו, כך יהיה נחשב אצלם כאילו שומעים את דברי הקדוש ברוך הוא בעצמו, ויקיימו את התורה בשלימות, נמצא שעיקר הבחירה של עם ישראל הוא בענין זה של אמונת חכמים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכך הוא אצל כל אחד ואחד בכל דור ודור, שכל עיקר נסיונו ובחירתו הוא בנקודה זו של התקרבות לצדיקים ואמונת חכמים, כי כשאדם הוא לבד, קשה לו מאד להשיג את רצונו יתברך בדרכי התורה והמצוות, כי הוא נבוכ בכמה מיני ספיקות ובלבולים, ומוכרח להיות מקורב לצדיק אמיתי שיורה לו דרך הנכון בחיים, ודייקא על ידי הצדיק האדם זוכה להגיע אל אמונה בהקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מכילתא פרשת בשלח) על הפסוק (שמות י"ד) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו קל וחומר בה', בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאילו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם, כי דייקא על ידי אמונת חכמים באים אל אמונה בהקדוש ברוך הוא, כי הוא לומד עם כל מקורביו דרכים ועצות נפלאות באור האמונה הקדושה, ואיך להתדבק בו יתברך באמת, אבל כאן הוא עיקר בחירתו ונסיונו של אדם, אם לקבל דברי הצדיק אם לא, כי כשמתחזק באמונת חכמים ומאמין שכל דברי הצדיק הם דברי הקדוש ברוך הוא, אזי מתבטל בחירתו וזוכה לקיים דברי הקדוש ברוך הוא בשלימות, אבל אם הוא

חכם בעיניו, ויש לו קושיות וספיקות על דברי הצדיק, אזי ישאר בחוץ לגמרי ולא יזכה לקיים את דברי התורה כראוי, ולכן אשרי מי שזוכה להכניס בעצמו אמונת חכמים, ולקרב עצמו אל חכם אמיתי שמוסר נפשו בעבור נשמות ישראל לגלות להם את דבר ה', כי אז יזכה להתעלות במדריגה עליונה מאד, ולהגיע אל מה שצריך להגיע, אשרי לו ואשרי חלקו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעוד נקודה שנית יוצא מדברי רביז"ל כאן בתורה זו, היינו ענין הבחירה של הצדיק בעצמו, שהוא בחינת "משה הוסיף יום אחד מדעתו", היינו בענינים דקים ורוחניים בהנהגת העולם, שצריך הצדיק לשקול היטיב את דברי השם יתברך ולהבין מהו רצונו יתברך באמת, וכמו שהיה אצל משה רבינו בקבלת התורה, שהקדוש ברוך הוא אמר, וקדשתם היום ומחר, שהיה נשמע כמו שני ימים, והבין משה רבינו שהכוונה הוא לשלשה ימים, וכך היה רצונו יתברך באמת, אבל זה היה תלוי בבחירתו של משה רבינו לדעת מה לעשות, ורביז"ל אומר שאם לא היה משה מוסיף יום אחד, לא היו מקבלים את התורה, כי ההכנה היתה צריכה להיות שלשה ימים דייקא, נמצא שבבחירתו של משה רבינו היתה תלויה כל קבלת התורה, וכן הוא תמיד אצל הצדיקים הגדולים מנהיגי הדור, שצריכין לשקול היטיב בדעתם את רצונו של הקדוש ברוך הוא באמת, ולמסור נפשם לעזור לנשמות ישראל, ואף על פי שלפעמים נופלים בדעתם ויש להם חלישות הדעת למה להם לבלבל את עצמם בהנהגת העולם, ולבטל מזמנם ועבודתם היקר, אולי יותר טוב לברוח מהנהגת העולם ולעובד עבודתם בהצנע בלי שום פרסום כלל, וכמו שהיה אצל משה רבינו בתחילת הילוכו לגאול את ישראל ממצרים, שמיאן בשליחותו של הקדוש ברוך הוא, ואמר (שמות ג') שלח נא ביד תשלח וגו', כי רצה לברוח מן המנהיגות והשררה (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח), אבל רצונו של הקדוש ברוך הוא שדייקא הצדיקים הגדולים והגבוהים במעלה מאד, יורידו עצמם אל ההמון עם וירימו אותם ויכניסו בהם השגות אלקות, וכל מה שהמנהיג יותר גדול, יכול להוריד עצמו אל אנשים יותר פחותים (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'), וכל החלישות הדעת והבלבולים שעוברים עליהם, הם עיקר הבחירה והניסיון שלהם, שלא יברחו מלעזור לנשמות ישראל, וכמו שקרה אצל הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שפעם נפל לקטנות וחלישות הדעת, וחשב בדעתו שעדיין לא פעל כלום בעולם, ופתאום נכנס אצלו איזה תלמיד וקרא לו, "רבי ומורי" והחזיר לו את המוחין ואת ההשגות, כי דייקא על ידי התלמידים שהצדיק זוכה להקים ולהכניס בהם השגות אלקות, על ידיהם הצדיק בעצמו מתעלה בעילוי נורא מאד, וזוכה להגיע אל היכולות והשגות יותר עליונות עין לא ראתה וגו', בבחינת (מכות י')

ומתלמידי יותר מכולן, ולכן הצדיק צריך תמיד למסור נפשו לעזור לנשמות ישראל, ובזכות זה יקבל בחזרה השגות בכפול כפליים, והשם יתברך זכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ונוכה להתאבק בעפר הגליהם, עדי נוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת יתרו ה'תש"ם

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף רנ"ח עיין שם.

אחר-כך אמר אותו הבחור: למה לי הכתב? היכן אמצאה? כי בהכרח היא עכשיו אצל איזה מלך, ולמה לי זאת? אבלה כאן ימי חיי! והשיב לה הכתב ואמר לה: הא לך הכתב ותלך ותשאנה (כי היא נדמית לזכר כנ"ל), ורצתה לילך ובקשה ממנו, שילך עמה גם-כן, כי הוא בודאי יקח אותה, והיה הטוב ההוא, אשר יהיה לי, אתן לך חלק גם-כן (היינו שהבת קיסר, שנדמית לזכר, אמרה אל הבחור, שלא ידע שהיא בעצמה היא היפת-תאר הנ"ל, שילך עמו גם-כן, והוא בודאי יקח את היפת-תאר ויישב עם הבחור גם-כן) והבחור ראה, שהוא איש חכם (היינו הבת קיסר, שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל), ובודאי ישיג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו והקיסר הנ"ל היה נשאר לברו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד (כי יחזר המזל), ויוכל להשיבו גם-כן, והלכו אלו השלשה יחד, ושכרו להם ספינה ובאו אל המדינה, שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו העיר, שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה, וישבה עצמה (בת הקיסר): אם תודיע תיכף לאמה, שבאתה תוכל לגווע, ושלחה אצלה באשר שנמצא איש, שיודע ידיעה מבתה, אחר-כך הלכה בעצמה וספרה להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וספרה לה כל המעשה, ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן, אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא, והודיעה

לה, שגם החתן שלה, בן הבערניר, הוא גם-כן בכאן, אך אמרה לה, שאינה רוצה באופן אחר, רק שישבו את אביה הקיסר למקומו, ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו מאד על שנשבילו היה כל הנ"ל, אך אף-על-פי-כן הוכרחה למלאות רצון בתה, ורצו להשיבו ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל, והגידה לה בתה, שגם הוא בכאן, והיתה החתונה והשמחה בשלמות, והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכיפה.

גם אחר-כך לא היה להקיסר הזקן גדולה, כי הכל היה על-ידו, המאטראם מפחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו.

הבערניר היה לו גדולה מאד (כי הוא) אבי הקיסר, שהוא העיקר.

בלוט כתיב (בראשית י"ט): ההרה המלט, היינו בערניר, וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו, אמן.

ישראל היה להם סימנים במצרים (שמות ג): "פקד פקדתי" מי שיאמר להם זה הלשון, הוא הגואל, והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה, אם-כן מהו הסימן? אפשר לא נמסר אלא להזקנים, וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים.

משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום ויום על כל אחד ואחד מישראל בפרט.

תמר אבדה גם-כן הסימנים, כמובא במדרש (מדרש-רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה) גם כשהיתה יוצאת לשרף, בא הס"מ והרחיק ממנה הסימנים, ובא גבריאל וקרבן, כמו שנאמר במדרש, וממנה נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.

בענין המבאר במעשה זו, שכל אחד בא עם שיר של חשק, ולקצתם וכו', הנמשל מובן, שכמו כן כמה גדולים עושים מה שעושים, וכל אחד אומר שירים וכיוצא ורוצים להשיג תכלית המבקש, ואין מי שזוכה לעקר התכלית האמיתי בשלימות, כי אם הראוי לזה, ולקצתם משיבים על ידי שליח או מאחורי הכותל או שמראים להם פנים וכו', כמבאר בהמעשה הנ"ל, אך לסוף, היינו כשמסתלקים, משיבים להם, שעדיין לא עשו כלום וכו', כמו שכתוב שם

במעשה סוף התשובה, שמשיבה היפת-תאר, עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון וכו'.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, אחר-כך אמר אותו הבחור: למה לי הכתב? היכן אמצאה? כי בהכרח היא עכשיו אצל איזה מלך, ולמה לי זאת? אבלה כאן ימי חיי! כי לפעמים האדם נופל לייאוש וחלישת הדעת, וחושב מה יועיל לו הכתב של התורה הקדושה, ואיך יזכה למצוא את היפת תואר שהיא השכינה הקדושה על ידי התורה, כי נדמה לו שכבר למד ימים ושנים הרבה ועדיין לא יצא מן החול אל הקדוש כלום, אבל באמת זה הוא הסתת היצר הרע, שרוצה להרחיק אותו מן התורה הקדושה, כי כל תיבה ותיבה שאדם לומד הוא מתדבק בו יתברך, שהרי התורה היא עצם חכמתו יתברך כביכול, וכל ידיעה וידיעה במשפטי התורה הוא הצלחה נצחית (ספר המדות אות לימוד סי' י'), ולכן אסור להתייאש כלל, רק להאמין שבכל לימוד שאדם לומד הוא מצליח מאד, וממשיך על עצמו אורות עליונות שסוף כל סוף יתחברו יחד ויאירו על נשמתו אור השכינה הקדושה.

והשיב לה הכתב ואמר לה: הא לך הכתב ותלך ותשאנה (כי היא נדמית לזכר כנ"ל), כי האדם אינו תופס כלל שכל מה שהוא עושה הרי הוא עושה לפני השכינה הקדושה, והשכינה הקדושה רוצה לעזור לו, והיא יושבת כנגדו ומנחמת אותו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ט), וכמו הבחור כאן, שלא הבין כלל שהוא מדבר אל היפת תואר שהיא השכינה הקדושה, ושהוא מחזיר את הכתב אל ידה ממש.

ורצתה לילך ובקשה ממנו, שילך עמה גם-כן, כי הוא בודאי יקח אותה, והיה הטוב ההוא, אשר יהיה לי, אתן לך חלק גם-כן (היינו שהבת קיסר, שנדמית לזכר, אמרה אל הבחור, שלא ידע שהיא בעצמה היא היפת-תאר הנ"ל, שילך עמו גם-כן, והוא בודאי יקח את היפת-תאר ויישב עם הבחור גם-כן) והבחור ראה, שהוא איש חכם (הינו הבת קיסר, שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל), ובודאי ישיג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו, כי השכינה הקדושה מקרבת את האדם בכל מיני קירוב, ומסבבת עמו סיבוכים שונים כדי שיוכה סוף כל סוף לקחת אותה באמת.

והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד (כי יוחזר המזל) ויוכל להשיבו גם-כן, והלכו אלו השלשה יחד, כי השכינה

הקדושה דואגת בעבור כל נשמות ישראל, וחושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב' י"ד), ואף על פי שכל הצרות נגרמו על ידי הקיסר, אף על פי כן ריחמה עליו ודאגה שסוף כל סוף גם אליו יגיע תיקון.

ושברו להם ספינה ובאו אל המדינה, שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו העיר, שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה, וישבה עצמה (בת הקיסר): אם תודיע תבך לאמה, שבאתה תוכל לגווע ושלחה אצלה כאשר שנמצא איש, שיודע ידיעה מבתה, אחר-כך הלכה בעצמה וסיפרה להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וסיפרה לה כל המעשה, ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן, אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא, כי גילתה עצמה כדרך שגילה יוסף עצמו אל אחיו, שסיבב עמם כל הסיבות והבלבולים כדי שיתחרטו על מעשיהם ויחזרו בתשובה, ואז היה התיקון בשלימות, וגם כאן היפת תואר שהיא השכינה הקדושה, עשתה את הכל כדי שיהיה התיקון השלם.

והודיעה לה, שגם החתן שלה, בן הבערניר, הוא גם-כן בכאן, אך אמרה לה, שאינה רוצה באופן אחר, רק שישבו את אביה הקיסר למקומו, ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו מאד על שבשבילו היה כל הנ"ל, אך אף-על-פי-כן הוכרחה למלאות רצון בתה, ורצו להשיבו ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל, והגידה לה בתה, שגם הוא בכאן, כי השכינה הקדושה דואגת בשביל תיקונו של כל אחד ואחד, ואפילו הקיסר שגרם כל הצרות היה צריך לקבל תיקון על ידה.

והיתה החתונה והשמחה בשלימות, והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכיפה, כי זה ענין הקמת מלכות משיח בן דוד שימלוך בכיפה על כל העולם, ויחזיר את כל הבריות כולם בתשובה שלמה לפניו יתברך, יוכינו הקדוש ברוך הוא לקבל פניו במהרה בימינו אמן.

(שיחות שאמר רביז"ל אחר הסיפור הזה): גם אחר-כך לא היה להקיסר הזקן גדולה, כי הכל היה על-ידו, כי כשאדם גורם צרות לחבירו, והוא איש רע ובליעל, סוף כל סוף הצרות חוזרים עליו, ואפילו שחוזר ומקבל תיקון, אבל אינו עולה לגדולה כמקדם, שהרי השתמש בגדולתו להרע לבריות, ולכן החכם עיניו בראשו להיטיב תמיד לכל נשמות ישראל, ואזי לבסוף כולם יטיבו עמו.

המאטראס מפתחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו, כי המלח הזה לא ידע כלום מה עושים עמו, רק הלבישו אותו כמו הבת קיסר, ושלחו אותו לבחויץ שיחשבו שהוא הבת קיסר וכו', וכשנתגלה השקר, הכו אותו היטיב היטיב ודחפוהו, כי כן נוהג בעולם, שלפעמים לוקחים איזה בור ועם הארץ, ומלבישים אותו בכגדים של צדיק ומפורסם, והגבאים שלו מחלקים ביניהם את הכסף שנכנס על ידו, והוא בעצמו אינו יודע בין ימינו ושמאלו כלל, ומכל שכן שאינו יודע איך להדריך אנשים, ולבסוף מתגלה קלוננו ומכים אותו היטיב היטיב ודוחפים אותו לבחויץ.

הבערניר היה לו גדולה מאד (כי הוא) אבי הקיסר, שהוא העיקר, כי הבערניר מסר את נפשו להציל את אשת העני, ועמד בניסיון עמה, ולכן זכה אחר כך לכל הגדולה, כי כשאדם מוסר את נפשו בשביל השני, וגם שומר התורה והמצוות כראוי, זה מזכה אותו לעלות לגדולה ולראות בטובתן של ישראל לדורי דורות.

בלוט כתיב (בראשית יט): החרה המלט, הינו בערניר, וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו, אמן, כי הבערניר מרמז על השתלשלותו של נשמות משיח, כי בערניר ראשי תיבות ב'ועז ע'ובד ר'ות ג'ואל י'שי, ועל ידי מסירת נפשו זכה שיצא ממנו בן, שימלוך בכיפה ויתקן כל העולם כולו.

ישראל היה להם סימנים במצרים (שמות ג): "פקד פקדתי" מי שיאמר להם זה הלשון, הוא הגואל, והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה, אם-כן מהו הסימן? אפשר לא נמסר אלא להזקנים, וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים.

משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום ויום על כל אחד ואחד מישראל בפרט, ואמר מוהרא"ש נ"י, שמוהרנ"ת ז"ל פעם אמר, שאם רביו"ל אמר שמשיח יגיד לכל אחד ואחד מה שעבר עליו בכל יום ויום, סימן שבאמת "עובר" על כל אחד ואחד "בכל יום ויום", ועיקר מעלתו של אדם הוא כשמחזק את עצמו ואינו נופל בדעתו כלל משום דבר שעובר עליו, אלא מוצא את הקדוש ברוך הוא בכל דבר, ומדבק עצמו בו יתברך באמת.

תמר אבדה גם-כן הסימנים, כמוכא במדרש (מדרש-רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה) גם כשהיתה יוצאת לשרף, בא הס"מ (הסמ"ך-מ"ם) והרחיק ממנה הסימנים, וכא

גבריאל וקרובן, כמו שנאמר במדרש, וממנה נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו
אמן.

בענין המבאר במעשה זו, שכל אחד בא עם שיר של חשק, ולקצתם וכו',
הנמשל מוכן, שכמו כן כמה גדולים עושים מה שעושים, וכל אחד אומר שירים
וכיוצא ורוצים להשיג תכלית המבקש, ואין מי שזוכה לעיקר התכלית האמיתית
בשלימות, כי אם הראוי לזה, ולקצתם משיבים על ידי שליח או מאחורי הכותל
או שמראים להם פנים וכו', כמבאר בהמעשה הנ"ל, אך לסוף, היינו
כשמסתלקים, משיבים להם, שעדיין לא עשו כלום וכו', כמו שכתוב שם
במעשה סוף התשובה, שמשיבה היפת-תאר, עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון
וכו', כי כדי שאדם יזכה להתגלות השכינה הקדושה, ושיתדבק בה באמת, צריך
שיעבור עליו השבע מימות שהם כלליות הבלבולים הצרות ויסורין שעוברים על
בני אדם בזה העולם, ויחזק מעמד ולא יפול בדעתו כלל, וכשהוא עומד חזק על
עמדו, ומחבר שירים של חשק ואהבה אל השכינה הקדושה, ותמיד כוסף
ומשתוקק להתדבק עמה, אזי סוף כל סוף, יזכה להתדבק בה ולגלות אמתת
מציאותו יתברך בכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו לראות בהתגלות השכינה
הקדושה בכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת יתרו ה'תש"ם

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים
ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ד המדבר מעוצם
מעלת העינים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד,
והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים, ואם היה האדם זוכה לעינים כשרים, היה
יודע דברים גדולים רק ממה שעניו רואות, כי הם רואות תמיד, אך שאין יודע מה

רואה, כמו למשל, כשמעבירין דבר לפני עיני האדם בהעברה ובמהירות גדול, ואזי אין האדם יודע מה ראה, והנה אף שבשעה שהעבירו הדבר לפני עיניו, בודאי ראה אותו בראיה גמורה, עם כל זה אין יודע מה ראה, כי אף שעניו ראו הדבר בשלימות, עם כל זה מחמת המהירות לא היה פנאי בכדי שיביא הראות להדעת שידע מה ראה, כי לידע הדבר שראה זה תלוי בדעת, ולזה צריך קצת זמן, שיששה קצת הדבר הנראה לפני עיניו, בכדי שיבוא ויושיט כח הראות להדעת את הדבר הנראה, כדי שידע בהדעת מה ראה, ומחמת המהירות לא ראה הדבר רק בכח הראות, אבל לא היה זמן להושיט הדבר להדעת, ועל-כן אינו יודע מה ראה, וכן האדם רואה בעיניו תמיד דברים גדולים (היינו מראות וחזיונות), אך שהוא כמו שמעבירין לפניו בהעברה בעלמא ובמהירות גדול, על כן אינו יודע מה ראה כנ"ל, והבן, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העינים של אדם הם מהאיברים הכי חשובים והכי מעולים שלו, ועליהם נתתקן הברכה "פוקח עוורים", כי חוש הראות הוא מתנה נפלאה מהשם יתברך, ואדם אינו יודע להעריך את עוצם החסד שהקדוש ברוך הוא עושה עמו שבכל יום הוא קם ויכול לפתוח העינים שלו ולראות את הבריאה הנפלאה שהקדוש ברוך הוא ברא, וראוי לכל אדם להתעורר מאד בברכת "פוקח עוורים" להודות להשם יתברך על כל החסד הנס שעושה עמו הקדוש ברוך הוא שיכול לראות, ושאינו עוור וסומא שנחשב כמת חס ושלום, והנה כח הראות של האדם יכול להביא אותו אל המדרגות הכי גבוהות בהשגת אלקותו יתברך, כשמכוון את ראותו להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), כי העינים רואים תמיד דברים עליונים וגבוהים מאד, רק הכל נעשה במהירות גדולה, עד שאצל רוב בני אדם אין זמן להחזיר אל השכל את מה שראה, כי כח הראות נעשה על ידי שיוצא קרני אור מן העינים, ומכים בדבר הנראה ומחזירים את מה שרואה אל השכל להבין מה שראה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ו), אבל כשהדבר נעשה במהירות גדולה אין זמן להשכל לתפוס מה שראה, ולכן יכול להיות שבאמת הדבר עבר לפני עיניו, אבל לא ראה כלום, כי השכל לא תפס בזמן קטן כזה מה שראה, מה שאין כן אצל מי ששכלו מזוכך ומיושב ביותר, אזי תופס מה שרואה אפילו כשהוא במהירות עצומה, ורואה דברים מה שאין אחרים רואים כלל.

והנה כל זה הוא מדרגת הצדיקים הדביקים בו יתברך, שמכוונים הסתכלותם לראות האלקות שיש בכל דבר, עד שבמשך ימים ושנים של עסק תורה ותפילה, מזדכך שכלם ודעתם, ויכולים לתפוס מראות רוחניים בראיה ברורה ופתוחה מאד,

מה שאין כן סתם בני אדם, כל זה נעלם מהם מאד, ואינם זוכים להבין כלל מה נקרא מראות וחזיונות עליונות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמזה בא שבני אדם מזלזלים בצדיק אמיתי, ואינם מכירים את מעלתו כלל, כי רוב בני אדם עושים לעצמם חשבון, אם אני לא רואה איך יכול להיות שאיש אחר כן רואה?! ולכן קשה להם להשיג שיש צדיקים שרואים דברים עליונים מאד, אבל כשאדם עושה לעצמו חשבון אמיתי, בוודאי לא יכשל בטעות זה, כי איך ירצה לדמות עצמו לצדיק שעבד ימים ושנים רבות למצוא אלקותו יתברך, ובכל פעם נזדככו עיניו ושכלו יותר ויותר, עד שזכה לראות דברים גבוהים ועליונים מאד, מה שאין כן הוא בעצמו יודע איך העינים שלו עדיין מלוכלכות מאד, ועדיין מסתכלות במקום שמסתכלות, ואיך יחשוב שיוכל לראות דברים נשגבים כאלו שאינם מתגלים אלא לעינים שנשמרים בקדושה וטהרה כראוי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכבר ידוע לנו מדברי חכמינו הקדושים איך שעיקר קדושתו של האדם תלוי בקדושת עיניו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב:) על הפסוק (במדבר ט"ו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו ניאוף, כי אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות (סנהדרין מ"ה.), והעין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים (ראה טור או"ח סי' א'), ואמרו (במדבר רבה פרשה י' סי' ב') עינא וליבא תרין סרסורא דעבירה, כי כשאדם עוצם עיניו מראות ברע, אזי כל גופו מתקדש, וזוכה לעינים אחרים לגמרי שתמיד רואים אלקות, מה שאין כן כשאדם הולך אחר ראות עיניו, ומסתכל על גשמיות עולם הזה ודברים מלוכלכים חס ושלום, אזי פוגם את נפשו ומעוור את עיניו מלראות אלקותו יתברך, ולכן החכם עיניו בראשו, לשמור מאד על קדושת העינים, ומיד שמזדמן לפניו איזה מראה לא טהורה יפנה את עיניו ואת מחשבתו לדבר אחר, ויקיים מצות ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם הנ"ל, ובזה שיפנה עורף מן הדבר ההוא ולא יחזור ויהרהר בו, על ידי זה ינצל מפגם הראות וימשיך על עצמו קדושה עליונה.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (תענית כ"ד.) כלה שענייה יפות אין כל גופה צריכה בדיקה, כי מי שיש לו עינים קדושות וטהורות, ממילא שאר כל גופו קדוש וטהור והוא נשמר מכל רע, ולכן אשרי אדם ששומר את עיניו בשמירה מעולה מאד, ומכוון אותם להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, כי אז יזכה שיהיו עיניו נפתחים באור אלקותו יתברך, ויתגלה לפניו דברים עליונים מאד ברזי נסתרות הבריאה, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע בעת מעמד הר סיני (שמות כ') וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר וגו', ופירש"י רואים את הקולות מלמד שלא היה בהם אחד סומא וכו', רואין את הקולות, רואין את הנשמע שאי אפשר לראות במקום אחר עיין שם, כי בעת קבלת התורה היתה התגלות נוראה כזו עד שכולם ראו את הקולות בעיניהם ממש, ולכאורה מה הענין הזה לראות את הקולות שלכאורה מספיק ענין של שמיעה בקול? אבל על פי דברי רביז"ל מובן הענין מאד, כי בעת מתן תורה שהקדוש ברוך הוא גילה כבודו לכל נשמות ישראל, אזי רצה שיהיה נקבע בלבם לדורי דורות התגלות כבודו יתברך, וקבלת תורתו, ולכן היו צריכין עינים פתוחים וברורים שיזכו לראות ממש את גילוי שכינת עוזו יתברך, וכך יהיה נרשם בלבבם אור אלקותו יתברך לנצח, וזה כלל גדול שאינו דומה שמיעה לראיה (עי' ראש השנה כ"ה:), כי על דבר שאדם שומע יכול להיות שסוף כל סוף הטעו אותו באיזה דבר, ולא אמרו לו בדיוק כמו שהיה, כי בדבר השמיעה כבר צריכין אמונה, שיאמין בדבר זה ששמע, אבל מה שאדם רואה במו עיניו, על זה אין שייך הכחשה כלל, כי הלא ראה את המציאות לפני עיניו, וזה היה התגלות הקדושה בשעת מעמד הר סיני, שאפילו קולות שהם דברים שצריכין רק לשמוע, נתבררו אצלם בבחינת ראייה, כי נפתחו עיניהם לראות אלקותו יתברך, ואז ראו גם בתוך הקולות את גילוי כבודו יתברך, וזהו וירא העם וינעו וגו', היינו שנמבעו בתוך נשמתם את המבע הזאת להתנועע לפני כבודו יתברך, שהוא מבע של כל יהודי אפילו הקטן שבקטנים שבעשה שעוסק בתורה הוא מתנענע בגופו, וכדוגמת נר דלוק שעולה וקופץ בכל עת ורגע, בבחינת (משלי כ') נר ה' נשמת אדם (עי' זוהר פנחס רי"ט.), כי בשעת מתן תורה זכו להתגלות נוראה כזו עד שנמבעו בתוך נשמתם לדורי דורות את עוצם גילוי כבודו יתברך, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת העינים, ונזכה לראות אך ורק דברים קדושים וטהורים, עדי נראה בהתגלות שכינת עוזו יתברך בכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

